

25/11/2019

Izmene i dopune Zakona o porezu na dohodak građana – uvođenje takozvanog “testa samostalnosti preduzetnika“

Radno pravo

[Vuk Drašković](#) & [Miloš Andrejević](#)

Publisher: Bojović Drašković Popović & Partners

Trenutno je u Republici Srbiji u toku postupak vezan za promene poreskog zakonodavnog okvira. S tim u vezi, Vlada Republike Srbije („Vlada“) usvojila je Predlog Zakona o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana („Predlog“), koji se od 1. novembra 2019. godine nalazi u zvaničnoj proceduri pred Narodnom skupštinom Republike Srbije.

Najznačajnija novina u Predlogu je promena sistema paušalnog oporezivanja dohotka samozaposlenih. Naime, u Predlogu se izričito navodi da izraz „drugi prihod“ između ostalog znači naknadu koju preduzetnik prima na osnovu obavljanja aktivnosti za istog nalogodavca - domaćeg ili stranog pravnog lica, pod uslovom da taj preduzetnik ispunjava najmanje 5 od 9 kriterijuma koji zapravo predstavljaju test samostalnosti. Ako, međutim, preduzetnik ne ispunjava 5 od 9 kriterijuma, tada se opšti režim oporezivanja i dalje primenjuje.

Član 85 Predloga između ostalog uvodi takozvani test samostalnosti preduzetnika. Naime, svrha ovog testa je da utvrdi da li preduzetnik ostvaruje prihod od samozapošljavanja ili je stvarno zaposlen.

Kriterijumi za test samostalnosti preduzetnika (u skraćenom opisu) su sledeći:

1. Nalogodavac određuje radno vreme preduzetniku, ili su odmor i odsustva preduzetnika zavisni od odluke nalogodavca;
2. Preduzetnik uobičajeno koristi prostorije koje obezbedi nalogodavac, ili obavlja poslove u mestu koje odredi nalogodavac;
3. Nalogodavac organizuje stručno osposobljavanje ili usavršavanje preduzetnika;
4. Nalogodavac je angažovao preduzetnika nakon oglašavanja u sredstvima informisanja potrebe za angažovanjem fizičkih lica ili preko posrednika (npr. preko Agencije za zapošljavanje);
5. Nalogodavac obezbeđuje sopstveni osnovni alat, opremu ili druga osnovna materijalna ili nematerijalna sredstva potrebna za redovan rad preduzetnika, ili nalogodavac uobičajeno rukovodi procesom rada preduzetnika;
6. Preduzetnik ostvaruje najmanje 70% od ukupno ostvarenih prihoda od jednog nalogodavca u periodu od 12 meseci koji počinje ili se završava u odnosnoj poreskoj godini;
7. Preduzetnik obavlja poslove iz delatnosti nalogodavca, a za tako obavljene poslove njegov/njen ugovor o angažovanju ne sadrži klauzulu prema kojoj preduzetnik snosi uobičajeni poslovni rizik za posao isporučen klijentu nalogodavca;
8. Ugovor o angažovanju preduzetnika sadrži neki oblik klauzule zabrane konkurencije (delimične ili potpune), tj. zabranu da pruža usluge po osnovu ugovora sa drugim nalogodavcima, osim delimične zabrane pružanja usluga ograničenom broju direktnih konkurenata nalogodavcu;
9. Preduzetnik obavlja aktivnosti uz naknadu za istog nalogodavca neprekidno ili sa prekidima 130 ili više radnih dana u periodu od 12 meseci koji počinje ili se završava u odnosnoj poreskoj godini, pri čemu se obavljanjem aktivnosti u jednom radnom danu smatra obavljanje aktivnosti u bilo kom periodu tokom tog radnog dana između 00-24 časa.

Ako preduzetnik ispuni najmanje 5 od gore pomenutih 9 kriterijuma, neće se smatrati nezavisnim, i u tom slučaju prihod koji ovaj preduzetnik ostvaruje oporezivaće se kao drugi prihod u skladu sa članom 85 Zakona o porezu na dohodak građana („Zakon“). Pored toga, doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje po stopi od 26% biće obračunati na ovaj prihod, kao i doprinosi za zdravstveno osiguranje po stopi od 10,3% ako preduzetnik nije osiguran po drugom osnovu. Uvođenjem ovog novog zakonskog rešenja zakonodavac je odlučio da oporezuje dohodak preduzetnika koji ne polože test samostalnosti kao „druge prihode“, gde se primenjuje poreska stopa od 20%, zajedno sa pripadajućim doprinosima. Predlog je predložen od strane Vlade u cilju suzbijanja „sive ekonomije“, stvaranja uslova za efikasnije suzbijanje ilegalnog rada fizičkih lica, kao i radi podsticaja zapošljavanja. Povodom Predloga je u prethodnom periodu privučena velika pažnja javnosti, naročito u IT sektoru.

Jedna od mana Predloga vezano za novine u članu 85 je njegova nepredvidivost, pre svega zato što su kriterijumi u pogledu testa samostalnosti preduzetnika vrlo opšti i podložni različitim tumačenjima.

Generalno, poreski inspektori će imati kontrolnu funkciju, tj. oni će kontrolisati da li je test samostalnosti preduzetnika obavljen u skladu sa propisima, što će neminovno izazvati značajan nivo pravne nesigurnosti.

Predlog predviđa 1. januar 2020. godine kao datum početka primene, dok će se propisi za izvršavanje Predloga doneti u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu Predloga. Međutim, prema Predlogu, prihod koji se isplaćuje preduzetniku u smislu člana 31 Zakona o porezu na dohodak građana (samozapošljavanje), zaključno sa 1. martom 2020. godine smatraće se prihodom od

samozapošljavanja bez obzira na prirodu odnosa sa nalogodavcem u smislu člana 85 Zakona o porezu na dohodak građana. Stoga će se stvarna primena testa samostalnosti preduzetnika odložiti do 1. marta 2020. godine.

Svakako, ostaje da se vidi da li će Narodna skupština usvojiti ovaj Predlog i u kojem obliku. Očekuje se da će Predlog biti usvojen do kraja ove godine.